

ENTREVISTA

Dora Giannakopoulou

Novel·lista grega

M.E. Quan va acabar els seus estudis d'art dramàtic a Atenes, de seguida va pujar als escenaris, i va interpretar i cantar peces que havia compost Mikis Theodorakis... ¿Com i quan va decidir dedicar-se al món de l'espectacle?

D.G. Crec que aquest era el meu somni des de petita. Feia teatre amb un grup amateur a Mitilini, recitava i veia com al públic se li omplien els ulls de llàgrimes. Quan venien companyies d'Atenes, seguia les representacions encisada i les estrelles del cinema dels anys 50 em tenien el cor robat. El somni que tenia de petita i d'adolescent es va fer realitat i vaig entrar al món del teatre i de la cançó.

M.E. Així va començar una brillant i meteòrica carrera artística, amb aparicions teatrals, cinematogràfiques, però sobretot al món de la cançó. Va interpretar les cançons i els poemes de personalitats tan importants com Theodorakis i el poeta Odisseas Elitis. ¿Què recorda d'aquella època, al costat de gent tan consagrada?

D.G. Quan una és jove i es troba amb aquesta mena de pesos pesants de l'art, segurament l'única cosa que pot fer és encomanar-se a Déu i anar



Dora Giannakopoulou el 1965, entre Mikis Theodorakis i Manos Hatzidakis

nosaltres i continua treballant. Això és un consol!

J.G. El 1967, però, es produeix el cop d'Estat dels Coronels i a Grècia s'implanta una dictadura. Vostè es va exiliar amb un grup d'artistes encapçalats per Theodorakis i va recórrer Europa cantant les seves cançons de lluita contra el règim. ¿Com va ser aquella època d'exili?

D.G. Jo era molt jove aleshores. Recordo les dificultats que vam haver d'afrontar tots els grecs que érem fora del país, la insuportable enyorança de la nostra pàtria. Recordo l'angoixa i la por pel futur i, també, per la subsistència a terres estranyes.

J.G. "Mai no oblidaré els ulls plens de llàgrimes i l'emoció de la gent que assistia als concerts, no ho canviaria per res del món, ni pel meu èxit literari actual. És una manera de seguir lluitant contra la vulgaritat, el mal gust i la misèria de la nostra societat, de la televisió". Són paraules seves referint-se al període de la dictadura i a l'actual. Encara pensa així?

D.G. Naturalment, no canviaria res del que vaig dir aleshores sobre la dictadura, però tampoc afegiria res nou a la realitat actual. Suposo que d'aquí a deu anys continuaré dient el mateix del mal gust i la vulgaritat dels nostres dies, sobretot de la televisió, amb els seus increïbles *reality show*. De tota manera, deixi'm afegir que la meua feina com a escriptora m'ha donat i em dona una gran satisfacció davant de tanta mediocritat.

J.G. I, tanmateix, les seves històries mai no fan referència a aquella època terrible...

D.G. És veritat, m'hi refereixo poc, a l'època de la dictadura. En molt poques pàgines del meu llibre hi surten referències a aquella època negra i maleïda, que molts van pagar fins i tot amb la seva vida. Aquesta pregunta també me la va fer el meu fill, l'escriptor Panos Christidis, que va néixer a Frankfurt el desembre del 1968, en plena dictadura. El sentiment que tinc és que,

tot i que han passat tants anys des d'aleshores, encara no me'n puc distanciar. He escrit sobre l'ocupació nazi, que no vaig viure, i no puc escriure sobre una dictadura que vaig haver de viure. Potser perquè encara no s'han tancat les ferides.

M.E. Amb el retorn de la democràcia, va tornar a Grècia, però de seguida va deixar el teatre i la cançó. Per què?

Nazis a Grècia

► Dora Giannakopoulou va néixer a l'illa grega de Mitilini, a l'Egeu oriental. Estudià art dramàtic a Atenes i de seguida començà a interpretar papers importants a l'escena teatral del seu país. A partir dels 70 inicià la seva col·laboració com a cantant amb el compositor grec Mikis Theodorakis, amb el grup del qual s'exilià a Europa durant la dictadura militar dels Coronels. Després d'una carrera artística plena d'èxits, s'inicià en el món de la literatura grega l'any 1993 amb l'obra *L'emprova del vestit de núvia*, que va tenir un aclaparador acollida entre els lectors grecs. El llibre ha estat reeditat més de seixanta vegades i portat a la petita pantalla amb gran èxit. És autora d'altres novel·les, com ara *La gran colera* (1996), *Amb els ulls de l'amor* (1999), *Les tres vídues* (2002) i *Àngel de perdició* (2003).

L'emprova del vestit de núvia agafa com a pretext una tumentada història d'amor, traïció i gelosia per mostrar-nos un dels períodes més cruents i terribles de la història de la Grècia moderna: l'ocupació nazi del país durant la Segona Guerra Mundial. Durant tres llargs i difícils anys el poble grec va viure sota el terror de les deportacions, la fam i les penúries.

L'any 1939, amb el rerefons de l'ascens al poder de Hitler i la seva política bel·licista, un jove comissari de policia grec, en Petros Manyàs, s'ha de posar al servei d'un vell amic del seu pare per resoldre el cas d'un anònim enviat a la seva neboda Angueliki, la vigília del seu casament. La carta acusa d'infidel el seu promès Apostolos. Així s'inicia una investigació, inicialment intranscendent i enutjosa pel policia, que canviarà la vida dels protagonistes.

D.G. Perquè em va semblar que havia acomplert un cicle. Em va semblar que havia cantat aquelles cançons a l'estranger perquè al meu país eren prohibides. I continuar aleshores ja no tenia cap sentit. D'altra banda, les meves ambicions artístiques s'havien acabat.

Havia fet bones representacions teatrals, havia cantat les cançons d'èxit i em sentia saturada de tot això. A més, tenia un fill per pujar i educar.

M.E. I, tot d'una, el 1993, va publicar la seva primera novel·la:

'L'emprova del vestit de núvia'. Un crític va exclamar: "¿Però on ho tenia amagat, tot això, la Dora? ¿Com és que, de sobte, el tap de la bóta ha saltat i ha començat a sortir aquest vi tan dolç?"

D.G. Sí, són paraules del meu amic Lefteris Papadopoulos, i ho va escriure al diari *Ta nea*. He de dir que, perquè "saltés el tap de la bóta" i em sortís tot el que vaig escriure, va ser necessari que tingués una

desgràcia familiar, que ara no

vull comentar. Com sigui, la

pressió que vaig patir va fer

que comencés a imaginar-me

històries, per a treure'm la

misèria del cap. Sóc una per-

sona optimista i no volia que

la dificultat m'enfonsés. Així

és, d'alguna manera, com vaig

començar, i he de confessar

que al principi, als primers

capítols, escrivia d'amagat del

meu marit, perquè tenia por

de la seva crítica. Ell és crític de

teatre i un dels més severos, per

cert. Em tancava a l'habitació i

ell em preguntava què hi feia

tantes hores. Jo li deia que ar-

reglava els armaris i ell em

responia: "¿Però què hi tens,

en aquests armaris?", fins que

em vaig veure obligada a reve-

lar-li el meu secret. Va ser molt

negatiu amb el primer capítol

i em vaig desencisar moltíssim,

però, quan el vaig tenir cor-

regit i vaig trobar el meu

estil, aleshores va ser diví, em

va encoratjar molt.

M.E. I la seva primera novel·la va

tenir un èxit extraordinari... S'ho

esperava?

D.G. No, no ho esperava, ni en

els meus millors somnis. Deu

mil llibres es considera un

èxit molt gran i jo pensava

que, si s'arribava a cinc mil,

seria extraordinari. Imagi-

neu-vos quan es va arribar als

deu mil, als vint, als cinquanta,

als vuitanta, als cent, als

cent cinquanta mil..., era in-

creïble, va ser un èxit aclapa-

rador, realment aclaparador.

M.E. ... i sèrie de televisió de gran

èxit, com de tantes altres novel·les.

¿Quin paper juga la televisió a la

literatura grega actual?

► ► ►

"He escrit sobre l'ocupació nazi i no ho puc fer sobre una dictadura que vaig haver de viure"

endavant, endavant amb modestia, com si aquesta gran sort no fos nostra. Recordo especialment Theodorakis, esclar, era tan senzill i afable que et feia sentir meravellós. Vam treballar plegats a concerts, al teatre, enregistrant discos... Va ser el més extraordinari que em podia passar com a artista, però també com a persona. La millor escola a la vida és créixer al costat d'aquesta mena de genis. A Theodorakis li dec moltes coses, igual que al poeta Elitis, que va ser qui li va proposar que fos jo qui cantés els poemes de *Petites Cíclades*. Aquests grans artistes són difícils de trobar als nostres dies. Per sort, Theodorakis encara està entre

Amb el suport de

Generalitat
de Catalunya